

VERSENYJOG

- A versenypolitika kizárólagos hatású uniós politika, fő területei a kartellkorlátozás, az erőfölénnyel való visszaélés tilalma és a fúziókontroll.
- Az állami támogatások kérdésköre és ellenőrzése is az uniós versenyjog részét képezi.
- A jogszabályok mellett az ún. soft law dokumentumok (közlemények, tájékoztatók, útmutatók,) is segítik a versenypolitika érvényesülését.
- A Gazdasági Versenyhivatal jogalkalmazó és versenypártoló tevékenysége mellett szerepet játszik a versenykultúra fejlesztésében is.
- 2015-ben 140 versenyfelügyeleti eljárás indult, a lezárt eljárások száma 122 volt. A kiszabott bírság összege 5,1 milliárd Ft-ot tett ki.
- A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat jogsértése nyomán a 2015-ben lezárt ügyek esetén a kiszabott bírságok összege 100 ezer és 99 millió Ft között volt.
- A GVH teljesített bevétele 2015-ben 3,14; kiadása 2,6 milliárd Ft volt (GVH éves beszámolója, 2015.)
- A versenyjogi megfelelés (compliance) nemcsak az írott jogi szabályoknak, hanem a verseny íratlan etikai szabályainak való megfelelést is jelenti.

A kormány [T/12718.](#) számon nyújtotta be a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosítását is célzó javaslatát. E szerint módosításra kerülnek a vállalkozások összefonódásáról szóló szabályok, illetve átültetik a versenyjogi rendelkezések megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról szóló [2014/104/EU](#) irányelvet.

Versenypolitika és versenyjog

A versenypolitika a szabadpiaci folyamatok állami szabályozása, a verseny megteremtésére és fenntartása érdekében történő **állami gazdasági beavatkozás**. A versenypolitika célja a piaci versenynek, a piaci struktúráknak a fenntartása és működésük segítése. Ezen túlmenően a piaci verseny következtében megvalósítható egyéb célkitűzések is hatnak a versenypolitikára és a versenyjog kialakítására.

A versenypolitika **célkitűzései**:

- a gazdasági hatalom megtörése az egyéni szabadságjogok és a versenytársak gazdasági jogai érdekében;
- a fogyasztói jólét elősegítése;
- egyéb közcélok (pl. általános piacvédelem, fogyasztóvédelem, kkv-k támogatása, munkanélküliség csökkentése, környezetvédelem (Kende, 2014).

A **versenyjog** a gazdasági jog része, melynek **fő célja a gazdasági verseny ellenőrzése és fenntartása**. A versenyjog a versenyhatóságon vagy a bíróságok által történő érvényesítésén keresztül érvényesül. A versenypolitika alapvetően a versenyhatósághoz kötődik, ami vagy kormányzati, vagy attól független intézmény. Versenypolitikai szerepe más állami szereplőnek, például a jogalkotónak is van.

Az alkalmazott versenypolitika céljait az adott ország, közösség versenyről alkotott elképzelései, gazdasági és társadalmi célkitűzései, preferenciái határozzák meg. A versenyjog szükségességét a szabad piaci verseny fenntartásához szükséges közérdek határozza meg.

A **versenyjog célja** nem a direkt állami beavatkozás, hanem a **versenyfeltételek meghatározása**, ahol a piac szereplői a köz, a társadalom tagjai javára működjenek (Tóth, 2014).

AZ EURÓPAI UNIÓ VERSENYJOGA

Az Európai Közösségek a megalakulástól kezdve nagy hangsúlyt fektetett a közös piac megfelelő működésére, a verseny feltételeinek biztosítására. **A közös piac létrejöttével közösségi szintű versenypolitika folytatása valósul meg**, melynek eszköze a közös versenyjog. A versenypolitika **kizárólagos hatáskörű uniós politika** és ide tartozik az állami támogatások kérdésének szabályozása is. Tagállami hatáskörben kizárólag azok a szabályok maradtak, amelyek csak a nemzeti piacot érintik. A versenypolitika megvalósításában kiemelt szerepet játszik az **Európai Bizottság**, amely a gyakorlatban **az Unió versenyhatóságaként működik**.

Az EU versenyjogának két fő célkitűzése:

- annak megtiltása, hogy a piaci szereplők különféle magatartásokkal vagy megegyezésekkel csökkentsék a versenyt;
- annak megakadályozása, hogy a tagállamok saját nemzeti vállalataikat támogathassák vagy kedvezményezzék (Horváth, 2011).

Az EGK alapító tagjai deklarálják, hogy a szerződést annak tudatában kötik meg, hogy "a meglévő akadályok elhárítása összehangolt cselekvést igényel annak érdekében, hogy garantálják az egyenletes gazdasági növekedést, a kiegyensúlyozott kereskedelmet és a tisztességes piaci versenyt." (EUMSZ, Preambulum)

Az uniós versenypolitika működésének legfőbb szabálya az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) **101-109. cikkelyei** és annak 27. számú, a belső piacról és a versenyéről szóló jegyzőkönyve adják. **Az uniós versenyjog három fő területe:**

- a piaci szereplők közti versenykorlátozó megállapodások tilalma (101. cikk);
- az erőfölénnyel való visszaélés tilalma (102. cikk);
- a vállalkozások összefonódásának ellenőrzése (fúziókontroll).

A vállalatkoncentráció ellenőrzése csak a nyolcvanas évektől létezik, jelenleg a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló [139/2004/EK rendelet](#) van hatályban. A Bizottság versenyhatósági szerepét a 105.

cikk rögzíti, míg a 107-108. cikkek az állami támogatások nyújtásának korlátozásáról, a kivételekről, a Bizottság (és a Tanács) e területen érvényes jogosítványairól szólnak. Az EU azokat az **állami támogatásokat** teszi lehetővé, amelyek egyrészt közös uniós gazdasági, társadalompolitikai célok elérését segítik vagy például régiós szinten segítik az életszínvonal, foglalkoztatottság növelését, közös európai érdekeken alapuló projektet támogatnak, vagy kulturális örökség megőrzését szolgálják stb.

A versenyjogi szabályozásban fontos szerepet játszanak **egyéb jogforrások** is, így

- **a kötelező erejű és közvetlen hatályú Tanácsi és Bizottsági rendeletek** (pl. a csoportmentességi rendeletek, a fúziókontrollra vonatkozó rendelet, eljárásjogi rendeletek (például az ún. Modernizációs, [1/2003/EK rendelet](#));
- **a Bizottsági határozatok**, amelyek világos jogerővel rendelkeznek és kifejezetten a címzettnek szólnak;
- és az általános érvényű közlemények és iránymutatások (ún. **soft law dokumentumok**, például Bizottsági [közlemény](#) az állami támogatás fogalmáról); számuk 40-50 körül van.

Mint az uniós jog részei szabályozó erővel bírnak még a Bíróságok ítéletei és az EU nemzetközi szerződésai is. Az EU versenyjogi politikájának irányítása a [versenyjogi főigazgatóságon](#) folyik, irányítója a [versenyjogi biztos](#).

A Bizottság versenypolitikájáról [évente jelentést](#) ad ki. [2015-ös jelentése](#) azt mutatja be, hogy a Bizottság versenypolitika területén végzett munkája hogyan járult hozzá a gazdaság növekedéséhez és a beruházások ösztönzéséhez, a [digitalizált egységes piac](#) megteremtéséhez és a méltányosabb egységes piac elmélyítéséhez.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2014/104/EU IRÁNYELVE

A tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról szóló [irányelv](#) célja, hogy megkönnyítse és hatékonyabbá tegye a versenyjogi jogsértést elszenvedett piaci szereplők, vállalatok és fogyasztók, kártérítéshez jutását. Előírja, hogy milyen polgári eljárási szabályokat kell hatályba léptetni a nemzeti jogba. Az **implementálás határideje 2016. december 27.**

Az irányelv főbb elemei:

- a sérelmet szenvedett fél könnyebben jut hozzá a bizonyítékokhoz, a bíróság felszólíthat a bizonyítékok megosztására;
- a jogsértést megállapító versenyhatósági határozat automatikusan bizonyítéknak tekintendő;
- a versenyhatósági határozat elfogadásától legalább egy év áll rendelkezésre a kártérítés igény benyújtására;
- a végső, az eladóval közvetlen kapcsolatban nem álló károsultnak is lehetősége van kártérítést kérni;
- rendezi a bírósági eljárás és a peren kívüli egyezség viszonyát, utóbbit megkönnyíti.

A MAGYAR VERSENYJOG

A versenyjogi szabályozás hagyományai a II. világháború előtti időszakra nyúlnak vissza. Az [1923. évi V. törvénycikk](#) meghatározta a tisztességtelen verseny fajtáit és szankcionálta azokat. Az [1930. évi XX. törvény](#) német mintára készült kartelltvörvény volt. A versenyjog fogalmát az [1984. évi IV. törvény](#) hozta vissza a jogrendbe, és megalakult a **Gazdasági Versenyhivatal**.

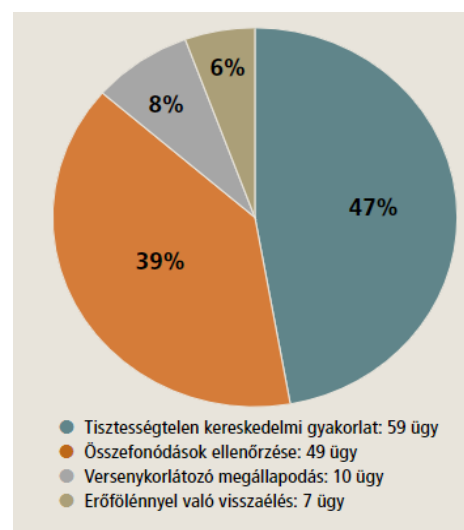
A jelenleg is hatályos [1996. évi LVII törvény](#) a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról célja a gazdasági verseny tisztaságát és szabadságát biztosítani a

piaci verseny fenntartása, mint közérdek érvényesülése céljából. A törvény a tilalmak mellett a szabályozza a vállalkozások összefonódásának ellenőrzését, a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) szervezetét és működését valamint a versenyfelügyeleti eljárás folyamatát és kapcsolódó kérdéseit. A törvény 2013-ban történt [módosítása](#) az összeolvadások ellenőrzése, az adatkezelés, a megtévesztő és jogellenes összehasonlító reklám tilalmának beépítése, az egyezségi kísérlet és a piaci teszt bevezetése és egyéb kisebb eljárásjogi területeken hozott változásokat. Emellett egységes besorolási és kiszámítható előmeneteli rendet alkotott a GVH alkalmazottai részére.

A **Gazdasági Versenyhivatal, mint jogalkalmazó versenyfelügyeleti tevékenységet lát el**, a hazai versenytörvénnyel összhangban alkalmazza az uniós jogot, fellép a versenykorlátozó megállapodások ellen, a gazdasági erőfölényükkel visszaélő vállalkozásokkal szemben.

Védi a fogyasztók érdekeit a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatókkal szemben. Az általános fogyasztóvédelmet a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság látja el. A GVH **versenypártolási tevékenységet** (a jogalkotás, a közhatalmi döntések befolyásolása a piaci verseny érvényesülése érdekében) is **folytat**, valamint szerepet játszik a **versenykultúra fejlesztésében** is. A GVH elnöke [évente beszámol](#) az Országgyűlésnek.

1. ábra: 2015-ben lezárt magyar versenyjogi eljárások

Forrás: GVH [2015. évi jelentése](#)

FÚZIÓKONTROLL

A fúziókontroll **ex ante típusú szabályozás**, a vállalatok összeolvadásának, egyesülésének engedélyezési rendszerével, meghatározott feltételekhez kötésével a **piaci verseny sérülését, nemkívánatos piaci szerkezetek létrejöttét kívánja megelőzni**. A magyar fúziókontroll már az 1990-es versenytörvényben is szerepelt, a jelenlegi törvény VI. fejezete szabályozza e versenyterületet.

A GVH akkor nem tagadja meg a vállalategyesülést vagy felvásárlást, ha annak következményei nem csökkentik jelentős mértékben az

adott piacon a versenyt. Ezt ún. versenyhatás-teszten keresztül mérik fel. A [versenytörvény](#) 24. paragrafusa határozza meg azokat a küszöbszámokat, amelyek elérése esetén az egyesüléshez a GVH-tól engedélyt kell kérni. 2015-ben hat teljes körű fúziós eljárást zártak le, amelyeket feltételek és kötelezettségek előírása nélkül engedélyeztek.

2004 májusától az [EK fúziós rendelete](#) szerint **az uniós léptékű összefonódások esetén** a rendeletben foglalt küszöbszámoknak eleget tevő vállalkozásoknak az **Európai Bizottsághoz kell fordulniuk** és fúziós kérelmüket a Bizottság bírálja el.

Források:

- Kende Tamás (szerk.): Bevezetés az Európai Unió politikáiba, Wolters Kluwer, Bp.2014.
- Tóth Tihamér: Az Európai Unió versenyjoga, Complex, 2013
- A magyar versenyjog múltja és jövője, Szerk: Tóth Tihamér, Szilágyi Pál, PPKE JÁK, Bp 2011.
- [Ismertető](#) az EU versenypolitikájáról, 2016. május
- A bizottság jelentése az európai parlamentnek, a tanácsnak, az európai gazdasági és szociális bizottságnak és a régiók bizottságának 2015. évi jelentés a versenypolitikáról {SWD(2016) 198 final}
- [1996. évi LVII törvény](#) a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról
- A Tanács [139/2004/EK rendelete](#) a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről
- [Gazdasági Versenyhivatal](#)
- Páhl Edit: Közös játszótér – [Jogszvilag.hu, 2016. szeptember 13.](#)
- Könnyebb lesz az árkartell áldozatainak a kártérítése - Uniós irányelv segíti a versenyjogi jogsértéseket elszenvedőket – [Jogiforum.hu, 2015. május 6.](#)
- Mennyit bírságolt tavaly a GVH – [Napi.hu, 2016. szeptember 20.](#)
- [Beszámoló](#) az Országgyűlés részére a GVH 2015. évi tevékenységéről
- [Versenyjogi Kutatóközpont](#)
- [Versenytükör](#) című folyóirat
- [Gazdasági Versenyügyi Tanácsadó Irodák](#)
- versenyjogi [megfelelés](#)
- Nemzetközi Versenyügyi Hálózat - [International Competition Network](#)
- [Magyar Versenyjogi Egyesület](#)
- Nemzetközi Versenyjogi Liga – [International League of Competition Law](#)

Készítette: Kardos Krisztina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486